

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Del I

Maj 2004

© Revisorsnämnden

HÖGRE REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	25-26 maj 2004
Skrivtid:	2 x 4 timmar, varav 4 timmar för del I
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetsätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av auktoriserad revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmodell. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip exempelvis i en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinhåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Högre revisorsexamen maj 2004

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av principen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

<u>Uppgift</u>	<u>Poäng</u>
1. KR Fönster AB	30 p
2. Advanced Machine Tools AB (AMT AB)	20 p

Lycka till!

1. KR Fönster AB (30 p)

Bakgrund

Du har varit revisor i KR Fönster AB sedan 1997. Företaget noterades på Stockholmsbörsens O-lista 2001 och huvudägare är riskkapitalföretaget WIT AB. KR Fönsterkoncernen tillverkar fönster och fönsterdörrar. Dess framgång och tillväxt grundas på ett brett utbud av produkter med högt ställda krav på utformning, prestanda och utförande.

Koncernen består idag av moderföretaget och fem dotterföretag som bedriver verksamhet i de nordiska länderna samt i Tyskland. Tillverkning sker i Sverige och dotterföretagen är försäljningsbolag. Koncernen omsatte 550 mnkr under räkenskapsåret 2003 och vinst före skatt uppgick till 6,2 mnkr. Antalet anställda uppgick vid utgången av 2003 till 510 personer. Enligt företagets strategiska plan ska expansion ske i Polen genom förvärv av ett bolag med en fabrik i Polen.

Huvudkontoret ombesörjer ekonomi, finans, marknad och försäljning samt personaladministration. För dessa koncerngemensamma tjänster debiteras dotterföretagen avgifter som är baserade på omsättning. Denna debitering har ägt rum sedan januari 1999.

KR Fönster AB bildades 1983 av Per Mattsson som fortfarande är verksam som företagets VD. Företagets ekonomichef, Erik Jansson, är din tidigare kurskamrat från Handelshögskolan i Stockholm och ni arbetade tillsammans på revisionsbyrån under åren 1985 till 1987. Du har endast haft sporadiska kontakter med Erik sedan han lämnade byrån.

Då företaget varit i en expansiv fas de senaste åren har behovet av diverse konsultationstjänster varit särskilt stort. Inför företagets börsintroduktion hjälpte du och andra medarbetare på byrån bland annat till vid upprättande av redovisningsmanualer, processbeskrivningar och övriga interna policier. Byrån har även genomfört finansiella due diligence på förvärvade företag samt varit behjälplig vid upprättande av de finansiella delarna av årsredovisningen.

Du har god kontakt med styrelsen och brukar närvara vid två styrelsemöten per år för att redogöra för revisionsplaneringen samt resultatet av årets revision.

Deluppgift 1.1

I samband med expansionen har kraven på styrelsens samlade kompetens ökat och företaget behöver förstärkning i styrelsen. Din kusin och nära vän, Ove Olsson, har fått förfrågan om han kan tänka sig en styrelsepost, eftersom företaget sätter stort värde på hans omfattande nätverk inom svenskt näringsliv och hans gedigna erfarenhet av styrelsearbete bland annat som styrelseledamot i två börsnoterade företag.

Högre revisorsexamen maj 2004

På bolagsstämman i maj 2004 ska företaget utse revisor för den kommande mandatperioden. VD Per Mattsson drar sig till minnes att han läst något om nya regler avseende krav på rotation av huvudansvarig revisor. Han ringer därför dig för att förhöra sig om dessa regler innebär något hinder för KR Fönster AB att välja din revisionsbyrå med dig som huvudansvarig revisor för kommande fyraårsperiod. Han informerar samtidigt om att företaget har tankar på att välja in Ove Olsson i styrelsen. Då han hört att ni är släkt vill han även ha din syn på hur detta påverkar din roll som revisor.

Uppgift (8 p):

- a. Vilka regler gäller generellt för revisorsval 2004 och kan byrån med dig som huvudansvarig revisor acceptera omval för kommande fyraårsperiod? Hade ditt svar blivit annorlunda om frågan avsett revisorsval inför bolagsstämman 2005? (Bortse från eventuella effekter i uppgift b).
- b. Hur hanterar du situationen om din kusin, tillika nära vän, Ove Olsson skulle bli invald i styrelsen? Kan du och din byrå fortfarande revidera KR Fönster AB?

Deluppgift 1.2

I ljuset av senaste årens redovisningsskandaler i Parmalat, Enron och World Com har styrelsen diskuterat om det är lämpligt att din byrå utför så omfattande konsultationstjänster som man gjort de senaste åren. Ekonomichefen, som är mycket nöjd med de tjänster som levererats, ringer dig för att informera om att detta kommer vara en av punkterna på nästa styrelsemöte och vill därför ha dina synpunkter. Ekonomichefens önskemål är att kunna fortsätta anlita din byrå i största möjliga mån.

Samtidigt informerar han dig om att expansion i enlighet med företagets strategiska plan har skett genom förvärv av ett företag i Polen. I förvärvet av det polska företaget ingick en fastighet innehållande en kontorsdel och en fabriksdel. Ekonomichefen undrar nu om du kan hjälpa honom med en värdering av fastigheten i samband med fastställande av förvärvsanalysen.

Tidigare år har din byrå hjälpt Erik att upprätta de finansiella delarna av årsredovisningen. Han frågar dig om ni kan hjälpa honom med detta även innevarande år.

Uppgift (10 p):

- a. Kommentera möjligheten för dig och din byrå att utföra konsulttjänster åt KR Fönster AB.
- b. Kan du acceptera att utföra värderingen av den polska fastigheten?

Högre revisorsexamen maj 2004

- c. Kan din byrå medverka vid upprättandet av de finansiella delarna av årsredovisningen för 2003?

Deluppgift 1.3

Vi är framme vid delårsbokslutet per den 30 juni 2004 och Erik Jansson kontaktar dig för att förhöra sig om din syn på förslag till skatteutjämning inom koncernen.

Eriks förslag avser dels marknadsföringsbidrag, dels internprissättning.

– Marknadsföringsbidrag

De danska och tyska dotterföretagen är rena försäljningsenheter. Det danska företaget beräknas för 2004 generera ett överskott, medan det tyska beräknas generera ett underskott. Erik undrar om det är möjligt att det danska företaget lämnar ett marknadsföringsbidrag till det tyska, alternativt att det svenska moderföretaget lämnar marknadsföringsbidrag till det tyska förlustbringande dotterföretaget.

– Internprissättning

Vid en närmare genomgång av orsaken till att det tyska dotterföretaget redovisar förlust visar det sig att det tyska företaget köper varorna för dyrt från moderföretaget. Erik vill justera prisnivåerna mellan moderföretaget och dotterföretaget.

Uppgift (6 p):

Vilken är din skattemässiga bedömning av Eriks förslag vad gäller

- marknadsföringsbidrag från det danska till det tyska dotterföretaget alternativt från det svenska moderföretaget till det tyska dotterföretaget ?
- förändrad internprissättning mellan moderföretaget och det tyska dotterföretaget?

Deluppgift 1.4

Erik Jansson, som tidigare arbetat på revisionsbyrå, är intresserad av att följa utvecklingen inom revisionsbranschen. Han har hört att en av de stora nyheterna som påverkar revisionen för 2004 är den nya Revisionsstandarden, RS, vilken ersätter Revisionsprocessen. Erik frågar dig om din uppfattning om RS jämfört med Revisionsprocessen. Vidare undrar han hur KR Fönster AB kommer att påverkas av RS avseende företags bokslutsprocess och samspelet med revisorn.

Högre revisorsexamen maj 2004

Uppgift (6p)

- a. Vilka är de väsentliga skillnaderna mellan RS och Revisionsprocessen?
- b. Hur kommer KR Fönster AB att påverkas av RS vad avser bokslutsprocessen och samspelet mellan företag och revisor?

2. Advanced Machine Tools AB (AMT AB) (20 p)

Du har varit revisor i det familjeägda företaget AMT AB sedan 1999. Företaget tillverkar och säljer avancerad maskinutrustning till processindustrin. Omsättningen för år 2003 uppgick till 305 mnkr och antalet anställda till 265 personer vid årets utgång. Företagets styrelse har beslutat att Redovisningsrådets rekommendationer ska tillämpas. I styrelsen ingår två oberoende ledamöter.

Deluppgift 2.1

AMT har för att ytterligare öka sin marknadsandel bestämt sig för att under lågsäsongen gå ut med en tidsbegränsad kampanj till företag, där kunden erbjuds ett paketpris på 110 000 kronor. Priset inkluderar maskin, installation och service under två år.

Normalt uppgår priset för detta till följande:

- Maskinens pris 100 000 kronor
- Installationsavgift 8 000 kronor
- Serviceavgift 20 000 kronor för två år

Ekonomichefen på AMT AB ber dig i din egenskap av revisor i företaget att hjälpa honom med principen för intäktsredovisning av kampanjen samt hur den ska beskrivas i företagets årsredovisning.

Nedan finner du Eriks förslag till not i årsredovisningen avseende intäktsredovisningen:

”Försäljning av maskinpaket inkluderar installation och service och redovisas vid leverans”

Uppgift (10 p)

- a. Redogör för hur kampanjintäkten på 110 000 kronor per paket ska redovisas i årsredovisningen för 2004.
- b. Kommentera företagets förslag till not i årsredovisningen ”Redovisnings- och värderingsprinciper” vad gäller intäktsredovisning. Ge även förslag till förändrad skrivning.

Deluppgift 2.2

AMT har i mitten av januari 2004 förvärvat samtliga aktier i en konkurrent, Maskinproduktion AB. Genom förvärvet ökar marknadsandelen från 10 % till 15 % för den nybildade koncernen. Köpeskillingen för Maskinproduktion AB uppgick till 25 mnkr. Det egna kapitalet i Maskinproduktion AB uppgick vid förvärvstillfället till 2,5 mnkr och per den 30 juni 2004 uppgick resultatet för det första halvåret till -4,0 mnkr. Inga övervärden bedömdes föreligga i Maskinproduktion ABs tillgångar vid förvärvstidpunkten.

I samband med förvärvet utfördes en finansiell och legal due diligence. AMT upprättade även en plan över förväntade synergieffekter i den nybildade koncernen samt en kassaflödesberäkning (se nedan). En väsentlig notering vid den legala due diligencen var att ett nytt förslag till förändring i miljölagstiftningen kan leda till krav på en ombyggnad av fabriken. Ett bedömt investeringsbehov till följd av ändrad lagstiftning beräknades vid förvärvstillfället uppgå till ca 5 mnkr.

Synergieffekt

Ledningen upprättade en plan över förväntade synergieffekter i den nybildade koncernen. En årlig besparing på 2 mnkr beräknas uppkomma via följande åtgärder:

- Administration och ekonomi som funnits både inom AMT och inom Maskinproduktion AB kommer nu att utföras av AMT.
- Utvecklingsavdelningen inom Maskinproduktion AB bestående av 5 personer kommer att läggas ned. AMTs utvecklingsavdelning består av 7 personer. Två av de tidigare anställda på Maskinproduktion ABs utvecklingsavdelning erbjuds anställning hos AMT.
- Genom att centralt samordna inköpen kommer nya avtal med koncernens leverantörer att innebära prissänkningar i framtiden.

AMTs ledning har med anledning av de planerade åtgärderna lagt fram en omstruktureringsplan för Maskinproduktion ABs verksamhet uppgående till 2,3 mnkr. Huvuddragen i omstruktureringsplanen presenterades för personal och hyresvärd i samband med förvärvet. Planen har brutits ned enligt följande:

- Uppsägningslön för arbetsbefriad personal	1,3 mnkr
- Hyreskostnad för uppsagda hyreslokaler	1,0 mnkr

Kassaflödesberäkning

Ledningens beräkning av framtida kassaflöden, vilken utgjorde en del av beslutsunderlaget inför förvärvet, utvisar ett beräknat odiskonterat kassaflöde från 2004 enligt nedan.

<i>Belopp i mnkr</i>	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010--
Kassaflöde från den löpande verksamheten i Maskinproduktion AB	-0,5	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Kassaflödeseffekt synergieffekter		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Planerade investeringar i Maskinproduktion AB*		-5,0	-1,0	-2,0	-1,0	-1,0	-1,0
	-0,5	-1,0	4,0	3,0	4,0	4,0	4,0

* Investering till följd av eventuell förändrad miljölagstiftning ingår

I samband med att AMT ska förnya och samtidigt utöka sin checkräkningskredit under augusti månad har styrelsen beslutat att översiktlig granskning ska göras av halvårsbokslutet per den 30 juni 2004.

Uppgift 2.2 (10 p)

- Beräkna den goodwill som uppstår i koncernen till följd av förvärvet av Maskinproduktion AB.
- AMT anser inte att det finns anledning att utföra någon ny kassaflödesberäkning för att styrka goodwillposten i koncernen och moderföretagets värde på aktierna i Maskinproduktion AB. Motivet till detta är att förvärvet skett så nyligen att någon värdeminskning rimligen inte kan ha uppstått under denna korta tid. Hur ställer du dig till AMTs motivering att inte utföra någon ny kassaflödesberäkning?
- Vilken granskningsinsats anser du nödvändig för att kunna skriva under granskningsrapporten av delårsbokslutet?